

Duurzaam Den Haag >>

Jouw partner in duurzaam doen

Jaarstukken

Duurzaam Den Haag

2022

INHOUDSOPGAVE

PAGINA

Jaarverslag

1	Bestuursverslag	1
2	Algemene toelichting	13
3	Bestemming resultaat	16

Jaarrekening

1	Balans per 31 december 2022	17
2	Staat van baten en lasten over het boekjaar 2022	18
3	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	19
4	Toelichting op de balans per 31 december 2022	21
5	Toelichting op de staat van baten en lasten over 2022	24
6	Staat van baten en lasten uitgesplitst naar activiteiten	27

Overige gegevens

1	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	29
---	---	----

Jaarverslag

Bestuursverslag 2022

Voorwoord

Na ruim 8 jaar leiderschap heeft Heleen Weening medio 2022 het stokje van directeur-bestuurder van Duurzaam Den Haag en het Klimaatfonds aan mij overgedragen. Ik kwam in een gezonde en levendige organisatie terecht die zich met een open vizier en veel energie inzet om samen met bewoners de stad te verduurzamen. Ik wil Heleen op deze plek nogmaals danken voor alles wat zij voor Duurzaam Den Haag heeft betekend. Dat ik nu in staat ben om dit jaar met positieve resultaten af te sluiten is mede aan haar en ook aan de bijdragen van onze partners te danken: Gemeente Den Haag, Nationale Postcode Loterij, Provincie Zuid Holland, Plan Boom en Fonds 1818. Maar ook aan al onze andere partners, en dat zijn er heel veel, zeg ik nadrukkelijk: veel dank voor de goede samenwerking!

Joris Wijsmuller

1. Algemeen

1.1 Statuten

Stichting Duurzaam Den Haag is 11 oktober 2013 opgericht en statutair gevestigd in Den Haag. De stichting heeft als doel het initiëren, stimuleren en versterken van de duurzame ontwikkeling van de stad Den Haag, in lijn met de doelstellingen van de gemeente Den Haag, alsmede het verrichten van alle verdere handelingen die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Zij tracht dit doel te bereiken door onder meer:

- a) het begeleiden en coördineren van projecten;
- b) het helpen en adviseren van burgers en ondernemers, die wensen bij te dragen aan het doel van de stichting;
- c) op te treden als intermediair tussen overheid en bedrijven;
- d) te fungeren als kennisbank;
- e) het op eigen initiatief organiseren van activiteiten en projecten in het kader van de doelstelling.

Duurzaam Den Haag is een stichting zonder winstoogmerk; al haar activiteiten zijn erop gericht om de doelstelling te verwezenlijken of te bevorderen.

In januari 2021 zijn de statuten aangepast en is Duurzaam Den Haag partner van de gemeente Den Haag. Met de accountouder en de verschillende opdrachtgevers van de gemeente is een goede manier van

samenwerken inclusief rapporteren en verantwoorden ontwikkeld waar alle partijen zeer tevreden over zijn. In 2022 is gewerkt aan het verder optimaliseren van de afstemming tussen de verschillende diensten van de gemeente en Duurzaam Den Haag gericht op versterking van de dienstverlening voor bewoners op het gebied van duurzaamheid en participatie.

1.2 Formele organisatie

Stichting Duurzaam Den Haag heeft een Raad van Toezicht en een directeur-bestuurder.

De Raad van Toezicht bestond in 2022 uit:

- Thérèse van Gijn-Bruggink
- Hans Kuijpers
- Peter Smit (voorzitter)
- Kirsten Wilkeshuis
- Dick Zwaveling

De Raad van Toezicht houdt ook toezicht op het Klimaatfonds Den Haag. De Raad van Toezicht is 6 keer in 2022 bijeengekomen (8 februari, 12 april, 16 mei, 28 juni, 27 september en 6 december). In 2022 zijn de volgende belangrijke zaken besproken/vastgesteld:

- Reglement Financiële Commissie
- Jaarrekening 2021 en verantwoording (Duurzaam Den Haag en Klimaatfonds Den Haag)
- Jaarverslag 2021
- Werving en aanstelling nieuwe directeur-bestuurder
- Verkenning doorontwikkeling Klimaatfonds/optie commercialisering
- Perspectief coalitieakkoord
- Personeelswisselingen
- Begroting 2023

De dagelijkse leiding lag tot 1 juni 2022 in de handen van Heleen Weening, directeur-bestuurder van zowel Duurzaam Den Haag als Klimaatfonds Den Haag. Op 1 juni is zij opgevolgd door Joris Wijsmuller.

2022 was voor Duurzaam Den Haag het jaar van de directiewisseling en het jaar voor verdere versterking van het team en de activiteiten. Dankzij de basis die vanwege corona is gelegd voor het online werken, is het team goed in staat om hybride te werken met behulp van o.a. Teams, webinars, podcasts en social media. Ook door het gebruik van de website, die medio 2022 is vernieuwd, is Duurzaam Den Haag digitaal goed toegankelijk en in staat om veel informatie te delen. Gelukkig konden we door het vervallen van de fysieke beperkingen vanwege corona ook weer met het hele team werken op kantoor, in de stad en in onze buurten. We werken hierbij ook aan professionalisering van meten en rapporteren; maandelijks brengen we met alle collega's de resultaten van onze activiteiten in beeld. 2022 was ook het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen met pas laat in het jaar (eind september) een nieuw coalitieakkoord en de installatie van een nieuw College van Burgemeester en Wethouders. Hierdoor kon het maken van de jaarplannen in afstemming met onze accounthouder en opdrachtgevers uit diverse diensten pas in het najaar ter hand worden genomen. Met als missie deze raadsperiode: een rechtvaardige energietransitie, vergroening van versteende wijken en vergroting van de impact van Duurzaam Den Haag.

Om dichterbij bewoners te werken, is het kantoor van Duurzaam Den Haag gevestigd in het bedrijfsverzamelgebouw Hart van Moerwijk in Moerwijk. Vanuit deze locatie kunnen we beter verbinding maken met en leren van bewoners die nog niet veel met duurzaamheid bezig zijn, en deze kennis en ervaring voor heel Den Haag inzetten. Het werken in Hart van Moerwijk op de derde etage met ook twee ruimtes op de eerste etage (waarvan een ruimte in het najaar tijdelijk is gehuurd voor de training en distributie van het pilotproject Raamisolatie) bevalt erg goed. Het aantal werkplekken is met 4 uitgebreid waardoor we nu in totaal over 12 werkplekken, overlegruimte, keuken en opslagruimte kunnen beschikken. De bovenste etage is circulair ingericht en zo omgetoverd van voormalige bedrijfskantine naar een prettig kantoor met sfeervol interieur.

In 2022 bestond de vaste bezetting uit:

- 7 projectleiders: Reinder Boon, Edwin Cornelissen, Amber van der Lans, Lennart van de Linde, Isabel Tirado, Tom Golder (tot oktober) en Yasmina Boudarbala (vanaf december)
- 6 communicatiemedewerkers: Anouk Dehue, Linda van Laar, Anouk van Santen, Sandra Oosterveen, Cas van der Graaf (tot juli) en Jessica Smit (vanaf september)
- 5 projectondersteuners: Jiska van Santen, Ruben Steekelenburg, Linde Veger (tot oktober), Ronny Gadjahar (vanaf mei) en Lotte Lalleman (vanaf oktober)
- 2 office managers: Yvonne Bledoeg, Elena Judina
- 1 operationeel leider: Claudia van Oosterhout
- 1 directeur: Heleen Weening (tot juni) en Joris Wijsmuller (vanaf juni)

In totaal bedroeg de gemiddelde bezetting in 2022 13 fte.

Op de werkvloer is het team versterkt door onze vaste vrijwillige medewerker Gerrit Jansen en bij incidenteel projecten in de stad bijgestaan door de vrijwilligers Asie Redzheb en Esma Adiguzel Kul. Roel de Jager (febr-apr) en Lisette Harens (jan) hebben bij ons in 2022 stage gelopen.

De flexibele schil die we afgelopen jaren hebben gerealiseerd werkt goed; de betrokken zzp'ers/associates met wie wij samenwerken geven ons de gelegenheid mee te ademen met meer en minder werk(druk).

1.3 Toelichting resultaat 2022

Het jaar 2022 hebben we afgesloten met een positief resultaat van € 12.000, circa € 1.000 lager dan begroot. Het behaalde positieve resultaat ligt in lijn met de begroting 2022 en past daarmee bij de lijn die is ingezet om te komen tot een stabiele reserve. Het positieve resultaat zal worden toegevoegd aan de overige reserve ten behoeve van het weerstandsvermogen, wat van belang is voor de continuïteit van onze organisatie. Zie voor een uitgebreide toelichting op het financieel resultaat de jaarrekening.

2. Praktische uitwerking van onze doelstellingen in 2022

2.1 ODSM-model

Duurzaam Den Haag heeft net als voorgaande jaren het zogenaamde ODSM-model als basis voor het jaarplan gebruikt. De afkorting ODSM staat voor: Objectief, Doelen, Strategieën en Maatregelen die stuk voor stuk zijn uitgewerkt. Door het jaarplan in dit format op te stellen zijn alle genoemde onderdelen direct terug te voeren op het kwalitatieve doel voor de middellange termijn (Objectief) van Duurzaam Den Haag als geheel. Voor de komende jaren is dat:

‘Duurzaam Den Haag is de betrouwbare en onafhankelijke organisatie voor bewonersparticipatie op het gebied van duurzaamheid. Wij stimuleren initiatief en eigenaarschap van bewoners en bewonersgroepen in Den Haag. De focus ligt op rechtvaardige energietransitie, klimaatadaptatie, mobiliteit, circulariteit en voedsel.’

Om hier uitvoering aan te geven, zijn vier strategieën geformuleerd.

2.2 Strategieën

De kern van ons werk is het versterken van de Haagse duurzaamheidsbeweging vanuit het perspectief van burgerkracht en bewonersparticipatie. Dat doen we aan de hand van de volgende strategieën:

1. Bewoners te **informer**en en te **activer**en om duurzaam aan de slag te gaan;
2. Actieve bewonersgroepen te **ondersteunen** en hun initiatieven **zichtbaar te maken**;
3. Als ‘**vertrouwde derde partij**’ betrokkenen bij de Haagse duurzaamheidsopgave – en hun resources – met elkaar te **verbinden**;
4. Als **wegbereider** in te zetten op **innoveren door ‘nieuwe combinaties’ te maken** rondom participatie, energietransitie in combinatie met groen en sociaal en met maximaal gewenst eigenaarschap van bewoners.

In lijn met ons streven naar impact en het sturen op resultaat is het uitgangspunt telkens: wat is de maatschappelijke meerwaarde voor de stad die we met de betreffende strategie en de daarmee samenhangende activiteiten bereiken? Onderstaand wordt dat per strategie toegelicht.

Strategie 1

Bewoners informeren en activeren om duurzaam aan de slag te gaan

Met de energietransitie komt er – naast de gebruikelijke stimulans om duurzaam aan de slag te gaan – extra veel op bewoners af. Het leidt tot vragen en – niet zelden – onrust. Dit werd in 2022 versterkt door de gascrisis en de stijgende energieprijzen. Daarom is het meer dan ooit van belang dat mensen ergens terecht kunnen met hun vragen en onzekerheden. Duurzaam Den Haag vervult die taak door te informeren over hoe je duurzaam aan de slag kunt. Van kleine stappen tot grote sprongen. Afhankelijk van hoe ver het

onderwerp ligt van onze focus op energietransitie, klimaatbestendig en collectieve beweging, helpen wij bewoners zelf of brengen we hen in contact met de juiste partners in ons netwerk.

We richten ons daarbij op alle bewoners van Den Haag. Bewoners die nog niet of nauwelijks weten wat de energietransitie inhoudt bieden we eenvoudige, laagdrempelige handelingsperspectieven om zelf duurzaam aan de slag te gaan. En bewoners die al aan de slag zijn, laten we zien wat ze nog meer kunnen doen, al dan niet in een gezamenlijk bewonersinitiatief. Met Duurzaam Den Haag beschikt de stad over specialistische kennis, vaardigheden en tools om bewoners te bewegen duurzame stappen te zetten. Ook andere partijen in de stad kunnen hier gebruik van maken ten behoeve van de grote gezamenlijke opgave: de verduurzaming van Den Haag.

Strategie 2

Actieve bewonersgroepen ondersteunen en hun initiatieven zichtbaar maken

We helpen duurzame bewonersgroepen om van betekenis te zijn, verschil te maken en invloed uit te oefenen op hun directe leefwereld. Deze bewonersgroepen zijn met hun initiatieven een belangrijke partij in het aanjagen van hun buurtgenoten om duurzaam te doen. Het schaalniveau van een buurt of wijk is bij uitstek geschikt om bewoners in beweging te zetten voor iets abstracts en veelomvattends als de energietransitie en klimaatadaptatie: enerzijds klein genoeg om in de directe omgeving tastbaar te maken en je als bewoner betrokken te voelen, en anderzijds voldoende groot om verschil te maken. Duurzaam Den Haag ondersteunt al jaren diverse bewonersgroepen die duurzaam aan de slag zijn of willen, en heeft goede relaties opgebouwd in Haagse wijken en buurten. We maken bewonersinitiatieven zichtbaar in de stad en stimuleren kruisbestuiving. Zo zorgen we dat bewonersgroepen gezien worden en daarmee andere bewonersgroepen inspireren of uitnodigen om kennis en ervaring te delen.

Strategie 3

Als ‘vertrouwde derde partij’ betrokkenen bij de Haagse duurzaamheidsopgave – en hun resources – met elkaar verbinden

Duurzaam Den Haag heeft zich de afgelopen jaren bewezen als belangrijke speler in de community rondom de Haagse energietransitie die bestaat uit bewoners(groepen), gemeente, andere overheden, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, energiebedrijven, netbeheerders, woningcorporaties, marktpartijen en non-profitorganisaties. We bewegen ons op het snijvlak van de leefwereld van mensen en de systeemwereld. Voor beide werelden zijn we een ‘vertrouwde derde partij’: een onafhankelijke organisatie die door alle partijen in het veld vertrouwd wordt en om die reden ook in staat is om verschillende stakeholders met elkaar te verbinden. Dit doen we ook op het gebied van klimaatadaptatie, mobiliteit, circulariteit en voedsel. Daarbij zijn wij in staat bewonersinitiatieven als gelijkwaardige gesprekspartner aan tafel te krijgen bij partijen uit de systeemwereld, zoals de overheid en marktpartijen. Als spin in het web leveren we structureel en incidenteel deskundige input tijdens netwerkbijeenkomsten, expertmeetings, congressen, seminars en afstemmingsoverleggen. Ons vertrekpunt is altijd de leefwereld van mensen.

Strategie 4

Als wegbereider inzetten op innoveren door ‘nieuwe combinaties’ te maken rondom participatie, energietransitie in combinatie met groen en sociaal en eigenaarschap van bewoners

Er is veel in beweging op het gebied van duurzaamheid. De markt ontwikkelt zich snel. Er zijn nieuwe (commerciële) spelers die oplossingen aanbieden, zowel op gebied van schone energie als energiebesparing. Maar het is nog lang niet zo dat de markt iedereen bedient of concepten beproefd zijn. Waar de markt niet werkt, zien wij ons als wegbereider. We initiëren nieuwe aanpakken voor nieuwe doelgroepen, of aanpakken van elders die nieuw zijn voor Den Haag, en werken samen met alle stakeholders aan de (door)ontwikkeling van nieuwe collectieve oplossingen. Daarbij richten we ons op maximaal eigenaarschap van bewoners. Dat betekent dat bewoners zich mede-eigenaar voelen en zijn van het proces en van het resultaat ervan (de aanpak met bijbehorende maatregelen of het nieuwe energiesysteem). Door samen met stakeholders nieuwe collectieve oplossingen te ontwikkelen met maximaal eigenaarschap van bewoners versterken we de Haagse duurzaamheidsbeweging.

2.3 Resultaten

Met creativiteit, daadkracht en in goede samenwerking met bewoners, gemeente en andere stakeholders zijn veel mooie dingen bereikt. Een aantal hoogtepunten uit 2022.

Activiteiten focuswijken

Vanuit het meerjarig project Nieuwe Energie en Groen in de Buurt ondersteunt Duurzaam Den Haag sinds 2018 drie buurtteams in de buurten Moerwijk-Oost, Molenwijk/Puntpark en Koningsplein en omgeving. Daarnaast zijn we in 2021 in opdracht van de gemeente met twee nieuwe buurtteams in stadsdeel Laak aan de slag gegaan, namelijk in Laak Centraal en in Spoorwijk. Daarnaast volgde in datzelfde jaar de opdracht van de gemeente onder de noemer Community Led Local Development in de wijken: Mariahoeve, Scheveningen en ZuidWest (Bouwlust, Vrederust en Morgenstond). Hier zijn we met lokale actiegroepen met bewoners aan het stuur aan de slag te gaan om duurzame projecten te ondersteunen.

Bij onze activiteiten in al deze buurten staat de kracht van de bewoners centraal. Concreet betekent dit dat we samen met de bewoners kansen benutten vanuit de energietransitie en op zoek gaan naar directe waarde voor mensen in de buurt, zoals handelingsperspectief, werkgelegenheid, versterking van de lokale economie en financiële middelen. We doen dat op een manier die kenmerkend is voor Duurzaam Den Haag; vertrekkend vanuit het geloof in burgerkracht met als doel om bewoners zeggenschap en regie te geven, in de mate en op onderwerpen waar zij zich prettig bij voelen. Dat kan per buurt verschillen.

Direct aan de slag met groene acties in de wijk

We hebben evenals voorgaande jaren in opdracht van gemeente Den Haag *Operatie Steenbreek* vormgegeven en uitgevoerd. In het verlengde daarvan, heeft Den Haag meegedaan aan het NK-tegelwippen. En opnieuw met groot succes: voor de tweede achtereenvolgende keer is Den Haag Nederlands kampioen Tegelwippen met ruim 300.000 gewipte tegels! Hiervoor ontving de gemeente de gouden tegel. Vergroening is goed voor de biodiversiteit, voor waterberging, voor het zuiveren van de lucht en voor het verminderen van hittestress. En meer groen maakt mensen ook gezonder en gelukkiger. In 2021 heeft gemeente Den Haag daarom de campagne *Bomen voor Den Haag* gelanceerd, waarvan Duurzaam Den Haag in 2022 voor de tweede maal de uitvoering heeft gedaan. Er zijn in het najaar bijna 1.500 bomen

(van circa 3 meter hoog met een keuze uit 15 verschillende boomsoorten van groot tot klein en al of niet fruitdragend) gratis uitgedeeld aan bewoners.

Ondersteuning koplopergroepen

In opdracht van de gemeente ondersteunt en begeleidt Duurzaam Den Haag het Bewonersplatform Energietransitie waarin zogenaamde koplopergroepen en bewonersinitiatieven op zoek zijn naar alternatieven voor aardgas. In het platform verzamelen en delen bewoners van verschillende bewonersinitiatieven kennis en ervaring over het aardgasvrij maken van hun buurt en over onderwerpen die te maken hebben met de energietransitie. In 2022 is het aantal deelnemende groepen gegroeid van circa 20 tot circa 25 groepen. Belangrijkste besproken thema's waren: gemeentelijke Transitievisie Warmte, kansen en risico's voor een regionaal coöperatief warmtebedrijf, aanpak van energiearmoede en rechtvaardige energietransitie, opties voor (hybride) warmtepompen, en financieringsopties voor lokale energie-initiatieven.

Energiecoaches

Duurzaam Den Haag ondersteunt en coördineert de Haagse Energiebesparingsaanpak (HEBA) waarbij wijkbewoners het heft in eigen handen hebben genomen als energiecoach. Energiecoaches zijn vrijwilligers opgeleid door de Hoom Coöperatie vanuit Energie Samen om bewoners/eigenaren in de eigen wijk te adviseren over energie besparen. Door onze partner Energiebank zijn extra coaches voor huurders opgeleid. De energiecoaches komen thuis langs voor een vrijblijvend gesprek aan de keukentafel. Op die manier kunnen burens onderling informatie, kennis en ervaring uitwisselen. Met de HEBA zijn we in 2022 van 10 naar 14 aangesloten initiatieven gegroeid. In totaal zijn in 2022 door 111 energiecoaches 1401 keukentafelgesprekken gevoerd en circa 1000 grotere en kleinere energiebesparende maatregelen uitgevoerd. Ook zijn twee webinars georganiseerd met de gemeente en twee terugkomdagen voor energiecoaches om kennis met elkaar te delen en elkaar beter te leren kennen.

Energiebespaarcampagne

Met de energiebespaarcampagne gingen we weer de straat op om in gesprek te gaan over duurzaamheid. De noodzaak hiervoor werd in 2022 versterkt door de gascrisis en de stijgende energieprijzen. We gaven eenvoudige tips om energie te besparen, deelden ledlampen uit, werkten onder andere samen met Haagse voedselbanken, promootten op diverse locaties en op straat de Direct Bespaar Actie van de gemeente en schreven mensen hiervoor in. Door mee te doen aan die actie ontvangen bewoners gratis energiebesparende maatregelen die gratis thuis worden geïnstalleerd.

Contactcentrum

Bewoners die duurzaam aan de slag zijn of willen, kunnen daarover hun vragen stellen aan Duurzaam Den Haag. Dat kan via de telefonisch, per mail, via de website of Whatsapp. In 2022 zijn er meer dan 520 vragen beantwoord. De meeste vragen gingen over in eigen woning aan de slag gaan met energie besparen, vergroening en schone energie, en het toe leiden maatregelen en subsidies. Ook zijn er in 2022 veel Nee-Nee stickers aangevraagd waar papier mee wordt bespaard, en ook onze knalgele deurhangers met energie bespaartips waren populair. Ons loket in de Centrale Bibliotheek is opgedoekt in verband met de verbouwingen in de bibliotheek aan het Spui.

Duurzaam Den Haag leent ook diverse materialen uit aan bewoners en bewonersinitiatieven om thuis te ervaren wat duurzaam doen inhoudt of om duurzaam doen tijdens een wijkevenement onder de aandacht te brengen. Een aantal van deze materialen zijn in 2022 uitgeleend, en de fietskar en Expeditie Schone Energiespel worden standaard ingezet bij straatacties.

Vertrouwde derde partij

Als vertrouwde derde partij verbinden we stakeholders met elkaar en dragen we met onze expertise en met ons netwerk op gebied van bewonersparticipatie, activatie en de bottom-up beweging om duurzaam te doen met energietransitie, klimaatadaptatie en bewonersparticipatie. Daarnaast wordt structureel overlegd met relevante gemeentelijke afdelingen en we zoeken wederzijdse samenwerking op met onder andere de afdeling Energietransitie, de acties in Laak en de Direct Bespaar Actie en het Stedelijk Groen Overleg. Samen met Energie Samen hebben we de TU-Eindhoven en Drift opdracht gegeven om in het kader van de Regionale Energie Strategie de kansen en risico's voor Laagtemperatuur initiatieven in relatie tot Warmtelinq in kaart te brengen. Met de diensten Stadsbeheer, Stedelijke Ontwikkeling en Publiekzaken is voortdurend afgestemd op het gebied van aanbod, communicatie en rolverdeling. Er is in 2022 ook feedback gevraagd van bewoners, partners en stakeholders waar we contact mee hebben. Gemiddeld kregen we een 8,5 voor onze dienstverlening.

Wegbereider

We steunen innovatieve ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid zodat deze groeien en worden toegepast. Zo hebben we in 2022 het Op Rozen-model uitgewerkt om zonnepanelen op het buurthuis in Molenwijk te realiseren waarmee mensen met een kleine portemonnee langjarig mee kunnen profiteren van het rendement met de collectief opgewekte energie. Ook organiseerden we samen met TNO de succesvolle pilot Raamisolatie voor ramen met enkel glas. Bewoners konden zich hiervoor inschrijven en vrijwilligers kregen een training om de isolatie met eenvoudige middelen (folie) aan te brengen.

Community

Met 9 livestreams en 12 podcast hebben we de stad en onze community op de hoogte gehouden van bewonersgroepen die duurzaam aan de slag zijn of willen. Maar we gaven ook tips over hoe je thuis energie kan besparen in de vorm van korte, heldere filmpjes met tips en instructies. De filmpjes zijn ook goed bezocht op onze website en de videopodcast zijn terug te zien via ons eigen Youtube kanaal.

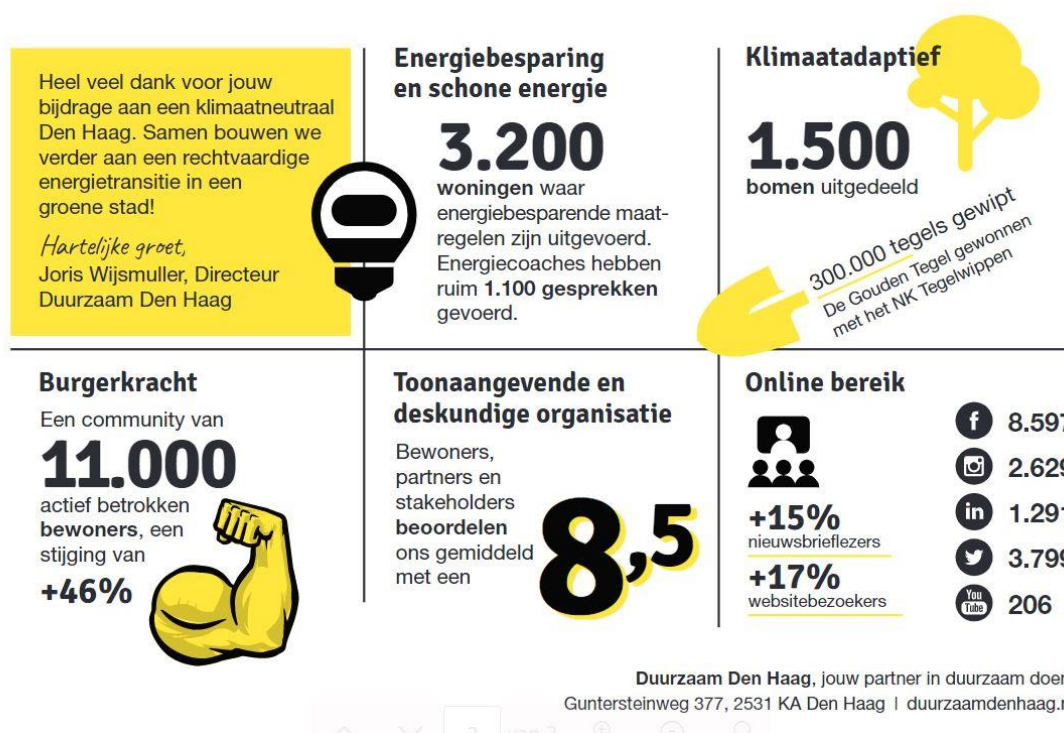
We organiseerden 6 keer een Duurzaam Den Haag netwerkbijeenkomst, met gemiddeld 40 deelnemers. Bewoners hebben elkaar geïnspireerd met verhalen over Bomen voor Den Haag en meer in het algemeen over deelnamen aan een bewonersinitiatief, buurtteam of energiecoöperatie. Ook hebben we in het najaar 2 stadsgesprekken georganiseerd: één met de kersverse nieuwe wethouder Duurzaamheid en Energietransitie Arjen Kapteijns in Theater aan het Spui, en één over energie en armoede met wethouder Armoede Inclusie en Volksgezondheid Mariëlle Vavie in het Laaktheater, compleet met een goed bezochte energiemarkt. Met de nieuwe opzet van stadsgesprekken, die in de plaats zijn gekomen van netwerkbijeenkomsten, hebben we een groter bereik met gemiddeld zo'n 100 bezoekers.

Daarnaast werd via de website, Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn en de maandelijkse Duurzaam Den Haag nieuwsbrief nauw contact gehouden met de community, die in 2022 is toegenomen tot maar liefst 11.000 actief betrokken bewoners, een stijging van 46%.

Andere highlights in 2022:

- Online Nieuwjaarsbijeenkomst met 160 bezoekers
- Vaste wekelijkse rubriek bij Den Haag FM met duurzame tips
- Afscheid Heleen Weening in het Zuiderpark Openluchttheater
- De eerste volledig biologische containertuintjes van Nederland in Stadsdeel Laak
- Uniek in Den Haag: zonnepanelen voor bewoners met kleine portemonnee in Molenwijk
- Nieuwe website met een toename van 17% meer bezoekers
- Succesvolle proef Raamisolatie met folie voor ramen met enkelglas (i.s.m. TNO)
- Energiecoöperatie Moerwijk is samen met bewoners uit het Statenkwartier een solidariteitsactie gestart: het 190 project om de energiecompensatie te schenken aan bewoners van Escamp en Laak die leven met energiearmoede. Het geld dat met deze actie is opgehaald zet Energiecoöperatie Moerwijk in door permanente maatregelen te installeren (zwarte goed isolerende gordijnen en raamfolie gemonteerd door vrijwilligers). Duurzaam Den Haag is hierbij ondersteunend en service verlenend.

Duurzaam Den Haag in de media

In 2022 is Duurzaam Den Haag ruim 130 keer genoemd in de media. Zo waren we weer regelmatig te gast bij Den Haag FM, besteedden diverse lokale media aandacht aan (raam)isolatie, containertuintjes, energiecoaches en was er veel aandacht voor de Haagse deelname aan het NK-Tegelwippen en de actie Bomen voor Den Haag. Ook het 190 project van Energiecoöperatie Moerwijk kreeg veel aandacht in media. Duurzaam Den Haag is 5 maal vermeld in landelijke pers zoals EenVandaag en Hart van Nederland.

Bekijk hoogtepunten uit 2022 op de digitale kaart. <https://duurzaamdenhaag.nl/jaarverslag-2022>

Voor het volledige overzicht van onze projecten en activiteiten en hun resultaten verwijzen we graag naar het onze website: <https://duurzaamdenhaag.nl/activiteiten>

2.3 Klimaatfonds Den Haag

De werkzaamheden voor het Klimaatfonds Den Haag zijn in 2022 tegen vergoeding uitgevoerd door het team van Duurzaam Den Haag. Het Klimaatfonds heeft in 2022 een financiële bijdrage toegekend aan in totaal 13 projecten van 12 maatschappelijke organisaties. De 13 uitgevoerde projecten zijn gerealiseerd door: 2 bewonersinitiatieven, 2 coöperaties, 2 VvE's, 2 sportverenigingen, 1 scoutingsgroep, 1 religieuze stichting, 1 dierenwelzijnsstichting en 1 ondernemersstichting. In totaal zijn er bij deze projecten 3.831 zonnepanelen geïnstalleerd. Bij 2 projecten zijn ook 3 warmtepompen geïnstalleerd. Voor alle projecten geldt dat de CO₂-reductie is berekend over een periode van maximaal 12 jaar. De totale CO₂-reductie van alle projecten in 2022 bedraagt 7.119 ton.

Het Klimaatfonds Den Haag is al in 2008 door de gemeente Den Haag opgericht als prikkel om de 'onvermijdbare' CO₂-uitstoot op de gemeentelijke inkoop van energie financieel 'te compenseren' en met dat geld projecten voor CO₂-reductie te ondersteunen. Omdat de Gemeente Den Haag steeds groener inkoopt zal de afdracht echter op termijn opdrogen. Bovendien is het begrip 'compenseren' discutabel (risico op greenwashing) omdat het KF niet controleert op CO₂-uitstoot en de prijs per ton CO₂-uitstoot sterk verouderd en te laag is. Heroverweging van het huidige model is dus noodzakelijk. Een commerciële omvorming van het Klimaatfonds is verkend en is als te risicovol door de Raad van Toezicht afgewezen. Bovendien staat in het nieuwe coalitieakkoord opgenomen dat de gemeente haar duurzame inkoop gaat aanscherpen, wat mogelijk nieuw perspectief kan bieden voor het Klimaatfonds. Annelies Goedbloed (duurzame ondernemer met een goed lokaal netwerk) heeft eind 2022 de opdracht gekregen om een benchmark te doen en als kwartiermaker in 2023 in nauw overleg met Duurzaam Den Haag, de gemeente en potentiële stakeholders een voorstel te ontwikkelen voor een Haags Klimaatfonds 2.0 als lokaal fonds gericht CO₂-reductie.

3 Vooruitblik 2023

Duurzaam Den Haag vertaalt de grote, mondiale uitdagingen die klimaatverandering met zich meebrengt naar de schaal van onze stad en richt zich op wat elke bewoner of ondernemer in zijn directe omgeving kan doen om bij te dragen aan de duurzame toekomst van onze stad. Duurzaamheid is een sociale opgave, we kunnen dit alleen samen doen. Iedereen in Den Haag moet naar vermogen haar of zijn bijdrage kunnen leveren en eigenaarschap kunnen ontwikkelen. Wij zetten ons in voor een rechtvaardige energietransitie en het vergroenen van versteende wijken, en streven naar vergroting van de impact van Duurzaam Den Haag.

Uit onze activiteiten van afgelopen jaren blijkt onder bewoners een behoefte te leven ten aanzien van handelingsperspectief op specifieke aanvullende thema's zoals afval/circulair, mobiliteit en voedsel/stadslandbouw. Voedsel is een thema dat veel bewoners in toenemende mate bezighoudt, zo blijkt

uit onze vraagbaak en uit onze buurtacties op straat. Onder de noemer klimaatadaptief zien we ook veel belangstelling voor natuur en buurttuinen met een relatie naar voedsel. Het gemeentebestuur wil samen met de stad de voedselstrategie aanscherpen, en de Haagse Voedselraad heeft recent een nieuwe integrale visie op voedsel aan de wethouder aangeboden.

De ervaring leert dat activering van mensen op laagdrempelige thema's, zoals voedsel, afval en mobiliteit, een goede eerste stap is om hen ook te activeren op complexere thema's zoals schone energie en energiebesparing. En we leggen waar mogelijk verbinding tussen verschillende thema's. Voor bewoners zijn de verschillende aspecten van duurzaamheid geen afzonderlijke hokjes; ze komen allemaal samen in hun leefwereld. Zo zijn wij graag met duurzaamheid bezig: straat-, buurt of wijkgericht duurzaam doen, vanuit de leefwereld van mensen.

In 2023 zet het gemeentebestuur extra middelen in voor versnelling van het jaarlijks te verduurzamen aantal woningen (van 5.000 naar 10.000 woningen per jaar) in de EFG-label wijken. DDH breidt in opdracht van de gemeente Den Haag het aantal buurtteams uit van 5 naar 7 met 2 nieuwe buurtteams in de Schilderswijk (Delftselaan e.o. en Tenierplantsoen e.o.), en we zijn in gesprek voor verdere uitbreiding van het aantal buurtteams in mogelijk Transvaal en Bouwlust. Als wegbereider zetten we in op de doorontwikkeling en uitbreiding van energiecoöperaties in kwetsbare wijken, en het verbinden van de energietransitie aan arbeidsparticipatie voor duurzame werkgelegenheid.

In de wijken Stationsbuurt, Schilderswijk, Transvaal en Laak gaan we in opdracht van de gemeente aan de slag met een extra groencoördinator voor het project Vergroenen in versteende wijken. Ook zetten we in op uitbreiding van het aantal energiecoaches, met ook uitbreiding in extra modules voor dakcoaches, mobiliteitscoaches (voor stimulering van deelmobiliteit) en voedselcoaches. Rond het thema duurzaam voedsel werken we samen met onze collega organisaties van het Rotterdams Milieucentrum en De Gezonde Stad in Amsterdam. Dat doen we met middelen die we via de Natuur en Milieufederatie bij de Nationale PostcodeLoterij aanvragen.

Het klimaatbestendig maken van onze stad blijft ook een belangrijk onderwerp. We gaan de stad nog groener maken met opnieuw de campagne Bomen voor Den Haag en we zetten dit jaar ook weer groots in op Operatie Steenbreek met als inzet het behalen van de tripple bij het Nationale kampioenschap Tegelwippen.

In 2023 blijft de kern van ons werk het versterken van de Haagse duurzaamheidsbeweging vanuit het perspectief van burgerkracht en bewonersparticipatie. Dat doen we aan de hand van de eerder genoemde vier strategieën die variëren van 1) informeren en activeren, 2) ondersteunen en zichtbaar maken, 3) als vertrouwde derde partij verbinding leggen tussen betrokken partijen bij de Haagse duurzaamheidsopgave en 4) inzetten op innoveren door 'nieuwe combinaties' te maken rondom participatie en energietransitie met maximaal gewenst eigenaarschap van bewoners. Omdat we de impact van DDH willen vergroten, zetten we in vergroting van onze naamsbekendheid met o.a. de viering van ons lustrum in het najaar. Want Duurzaam Den Haag is opgericht op 11 oktober 2013 en bestaat in 2023 dus 10 jaar!

4 Samengevatte begroting 2023

De begroting voor het boekjaar 2023, zoals vastgesteld door de Raad van Toezicht in haar vergadering van 6 december 2022, ziet er in hoofdlijnen als volgt uit:

BATEN (in €)	
Basisbijdrage Gemeente Den Haag	450.000
Projectbijdragen Gemeente Den Haag	892.455
Nationale Postcode Loterij	46.800
Projectsubsidies en bijdragen	44.000
Overige baten	292.500
Totaal baten	1.725.755
LASTEN (in €)	
Personeelskosten, vast	1.047.800
Personeelskosten, variabel	88.000
Huisvestingskosten	48.250
Organisatiekosten	132.500
Afschrijvingen	11.250
Kosten activiteiten	382.600
Financieringsresultaat	1.250
Totaal lasten	1.711.650
RESULTAAT	14.105

2 ALGEMENE TOELICHTING

2.1 Inschrijving Kamer van Koophandel

De Stichting is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel Haaglanden te Den Haag onder nummer 57705046.

2.2 Statutaire vestigingsplaats

De stichting is statutair gevestigd te 's-Gravenhage

2.3 Begrotingsvergelijking

Een vergelijking tussen de realisatie 2022 en de begroting over 2022 geeft het volgende beeld. (bedragen afgerond op veelvoud van € 1.000).

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Verschil ten opzichte van de begroting	
			Voordelig €	Nadelig €
Subsidiebaten	525	514	11	
Bijdragen	967	1.277		310
Overige baten	-	-		
	<u>1.492</u>	<u>1.791</u>		
Overige lasten				
Personeelskosten	979	1.270	291	
Huisvestingskosten	44	39		5
Organisatiekosten	95	118	23	
Afschrijvingen	8	7		1
Activiteitenkosten	352	341		11
	<u>1.478</u>	<u>1.775</u>	<u>325</u>	<u>327</u>
Financieringsresultaat	(2)	(3)	1	
				(326)
Bedrijfsresultaat	<u>12</u>	<u>13</u>		<u>1</u>

Toelichting

Algemeen

Het behaalde resultaat 2022 ligt in lijn met de begroting en past daarmee bij de lijn die is ingezet om te komen tot een stabiele reserve.

Het totaal van de baten is weliswaar lager dan begroot maar dat wordt ruimschoots gecompenseerd door eveneens lagere kosten. Dit komt ondermeer door de ingebouwde flexibiliteit in de personele component die aangevuld met per saldo lagere overige kosten zorgen voor het nu behaalde resultaat.

Opbrengsten

In de begroting is uitgegaan van een bedrag van € 1.791.000 aan te ontvangen subsidies en bijdragen wat past bij de ambitie om de impact te vergroten. Om die ambitie waar te kunnen maken was in de begroting een bedrag van ruim € 440.000 aan nog te verwerven projecten opgenomen die gebaseerd waren op uitgewerkte project plannen. In verband met de gemeenteraadsverkiezingen en de collegewisseling met ook nieuwe bestuurlijke accenten zijn een aantal projecten geparkeerd of naar 2023 doorgeschoven. Dit resulteert uiteindelijk in bijna € 300.000 aan lagere opbrengsten in 2022. Doordat de hier aan verbonden personele inzet flexibel was begroot is het effect op het resultaat echter nagenoeg nihil.

Overige lasten

Het totaal van de overige lasten ligt lager dan de begroting voor het boekjaar 2022 en de belangrijkste afwijking is zichtbaar in de personeelskosten. Op de andere onderdelen zijn eveneens afwijkingen zichtbaar ten opzichte van de begroting maar per saldo zijn die positief waardoor het geheel bijdraagt aan het resultaat zoals dat nu is behaald.

De belangrijkste afwijkingen kunnen als volgt worden toegelicht.

Personeelskosten

Zowel op de salariskosten als de overige personeelskosten vallen de uitgaven lager uit in de realisatie. In een aantal highlights kan hier het volgende over worden vermeld.

- in de begroting is nog uitgegaan van het aantrekken van een senior communicatie adviseur alsook een extra projectleider voor de uit te voeren projecten. Gezien de beperking in opdrachten is de projectleider niet geëffectueerd en is de senior communicatie adviseur pas later in het jaar aangenomen. Dit zorgt voor lagere salariskosten en een verlaging van de daaraan verbonden componenten zoals sociale premies en pensioen kosten.
- vanwege een uitval met langdurig verzuim tot gevolg is een substantieel bedrag ontvangen uit onze verzuimverzekering. Daarnaast hebben we voor medewerkers die gebruik hebben gemaakt van aanvullend ouderschapsverlof uitkeringen van het UWV ontvangen.
- bij de overige personeelskosten is zichtbaar dat er minder gebruik is gemaakt van het beschikbare opleidingsbudget en dat er ook minder personeel is ingehuurd. Dit laatste hangt uiteraard direct samen met de lagere opbrengsten. Een post werving en selectie doet dit voordeel van lagere kosten wat teniet maar bleek noodzakelijk om de nieuwe directeur te werven na het aangekondigde vertrek van Heleen Weening. Het vertrek van de laatste zorgt overigens ook voor iets hogere overige personeelskosten om adequaat bij dit afscheid stil te kunnen staan.

Huisvestingskosten

Bij het uitwerken van de begroting 2022 is geen rekening gehouden met de schoonmaak kosten die nu zichtbaar zijn in de uitgaven. Deze zorgen dan ook voor een toename van de huisvestigingskosten.

Organisatiekosten

De organisatie kosten vallen in totaal lager uit dan begroot alhoewel dit niet geldt voor alle onderdelen. Een deel van deze verlaging komt voor rekening van het feit dat de btw compensatie op de algemene kosten hoger uitvalt dan eerder aangenomen. Daarnaast vallen een aantal posten fors lager uit dan begroot. Zo is de post advieskosten maar voor een klein deel gebruikt en zijn ook de bestedingen voor marketing en communicatie lager uitgevallen dan begroot. Alles bij elkaar resulteert dit per saldo in bijna € 23.000 aan lagere organisatiekosten.

Activiteitenkosten

De activiteitenkosten vallen hoger uit dan begroot maar deze worden in de basis volledig afgedekt door hiervoor ontvangen subsidies danwel bijdragen.

2.4 Subsidieregeling

A Richtlijnen

De Stichting wordt o.a. gesubsidieerd door de Gemeente Den Haag, op basis van de Algemene Subsidieverordening Den Haag (ASV). Daarnaast ontvangt de stichting ook bijdragen van de Provincie Zuid-Holland, Fonds 1818 te Den Haag en de Nationale Postcodeloterij.

B Financiering

Voor het boekjaar 2022 heeft de Stichting van de gemeente de navolgende subsidietoezeggingen ontvangen

Omschrijving	Datum	Kenmerk	Periode €
Gemeente Den Haag, basissubsidie	29-3-2022	20211102-44978	450.000

Van deze toekenning wordt 90% in het jaar als voorschot ontvangen. Zoals blijkt uit de cijfers is het volledige bedrag besteed zodat nog een bedrag van € 45.000 te vorderen is over 2022.

C Subsidie vaststellingen

De door de Gemeente Den Haag verleende subsidies zijn tot en met het boekjaar 2019 definitief vastgesteld.

2.5 Kasstromenoverzicht

Het saldo van de geldmiddelen is in 2022 met € 15.000 toegenomen van € 463.000 ultimo 2021 tot € 478.000 ultimo 2022. Deze toename wordt in het onderstaande kasstromenoverzicht nader toegelicht.

(Bedragen afgerond op € 1.000)

	2022		2021	
	€	€	€	€
Geldmiddelen per 1 januari		463		263
Operationele kasstromen				
Netto werkkapitaal *	20		196	
Resultaat	12		12	
		32		208
Investeringskasstromen				
Materiële vaste activa	(17)		(8)	
		(17)		(8)
Geldmiddelen per 31 december		478		463

*** Mutatie netto werkkapitaal**

	€	€
Kortlopende vorderingen per 31 december 2022		170
Kortlopende vorderingen per 1 januari 2022		72
		(98)
Kortlopende schulden per 31 december 2022	521	
Kortlopende schulden per 1 januari 2022	403	
		118
		20

3 Bestemming resultaat

Het saldo over het boekjaar is als volgt verdeeld:

	2022	2021
	€	€
Toevoeging aan de overige reserve	12.408	11.667

Jaarrekening

1 BALANS PER 31 DECEMBER 2022

(na resultaatbestemming)

A C T I V A

	2022		2021	
	€	€	€	€
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa		38.671		21.889
VLOTTENDE ACTIVA				
Kortlopende vorderingen	170.413		72.233	
Geldmiddelen	<u>478.449</u>		<u>463.028</u>	
		648.862		535.261
		<u>687.533</u>		<u>557.150</u>

P A S S I V A

	2022		2021	
	€	€	€	€
Eigen Vermogen				
Overige Reserve	<u>166.305</u>		<u>153.897</u>	
		166.305		153.897
Kortlopende schulden				
Crediteuren	103.216		56.007	
Loonverplichtingen	63.223		49.595	
Vooruit ontvangen bedragen	183.613		137.095	
Overige schulden	<u>171.176</u>		<u>160.556</u>	
		521.228		403.253
		<u>687.533</u>		<u>557.150</u>

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BOEKJAAR 2022

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Subsidiebatén	525.409	514.300	465.953
Bijdragen	967.125	1.276.960	743.870
	<u>1.492.534</u>	<u>1.791.260</u>	<u>1.209.823</u>
Totaal baten	1.492.534	1.791.260	1.209.823
Overige lasten			
Personeelskosten	978.982	1.269.800	773.904
Huisvestingskosten	44.198	39.000	45.425
Organisatiekosten	95.174	118.100	90.333
Afschrijvingen	7.668	7.500	5.213
Activiteitenkosten	<u>352.146</u>	<u>341.030</u>	<u>280.228</u>
Totaal overige lasten	1.478.168	1.775.430	1.195.103
Bedrijfsresultaat	14.366	15.830	14.720
Financieringsresultaat	(1.958)	(2.500)	(3.053)
Resultaat	12.408	13.330	11.667
<u>Het resultaat is als volgt verdeeld</u>			
Mutatie overige reserve	<u>12.408</u>	<u>13.330</u>	<u>11.667</u>

3 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

3.1 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Deze jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 voor organisaties zonder winststreven.

3.2 Waarderingsgrondslagen voor de balans

Algemeen

De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Materiële vaste activa

De waardering van de materiële vaste activa vindt plaats tegen de aanschaffingswaarde verminderd met lineaire afschrijvingen.

Op materiële vaste activa welke in de loop van het boekjaar zijn aangeschaft wordt de afschrijving naar tijdsgelang berekend.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover nodig rekening houdend met mogelijke oninbaarheid.

Loonverplichtingen

Op de balans zijn onder de kortlopende schulden de verplichtingen c.q. vorderingen voortvloeiende uit de salarisbetaling aan de medewerkers en de daarmee verband houdende afdrachten gesaldeerd opgenomen, ongeacht of het eindsaldo hiervan positief, danwel negatief is.

3.3 Waarderingsgrondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de activiteiten zijn verricht c.q. de prestaties zijn geleverd. Kosten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Baten

Onder baten wordt verstaan de bedragen voor de in het verslagjaar geleverde goederen of diensten na aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen, alsmede de baten uit hoofde van giften, subsidies, sponsorbijdragen en overige ontvangsten.

Opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van goederen worden verantwoord op het moment dat alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's zijn overgegaan op de koper. De kostprijs van deze goederen wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op de materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van de verwachte economische levensduur. Boekwinsten en verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen, boekwinsten echter alleen voor zover de boekwinsten niet in mindering zijn gebracht op vervangende investeringen.

Pensioenregeling

De voor het personeel geldende pensioenregelingen worden gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder. De verschuldigde premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Indien er naast de verplichting voor periodieke pensioenpremies, een verplichting bestaat voor per balansdatum opgebouwde pensioenrechten (backserviceverplichtingen), wordt de verplichting in de balans opgenomen tegen de contante waarde.

Per balansdatum waren er geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijks aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie.

Financieringsresultaat

In het financieringsresultaat zijn opgenomen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en kosten van uitgeven en ontvangen leningen en tegoeden.

4 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2022

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	<u>€</u>	<u>€</u>
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Inventaris	19.798	7.117
Apparatuur en kantoormachines	18.873	14.772
	<u>38.671</u>	<u>21.889</u>

Het verloop van de post materiële vaste activa in het boekjaar is als volgt:

	<u>Inventaris</u>	<u>Apparatuur en kantoor mach.</u>
Aanschafwaarde per 1 januari 2022	11.233	28.448
Investerings	13.575	11.649
Buitengebruikstelling	- -	(975)
Aanschafwaarde per 31 december 2022	<u>24.808</u>	<u>39.122</u>
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari 2022	(4.116)	(13.676)
Afschrijvingen	(894)	(6.774)
Buitengebruikstelling	-	201
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2022	<u>(5.010)</u>	<u>(20.249)</u>
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>19.798</u>	<u>18.873</u>
afschrijvingspercentages	10% - 20%	20%

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	<u>€</u>	<u>€</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
Kortlopende vorderingen		
DEBITEUREN		
Saldo debiteuren per 31 december	67.407	- -
Af: voorziening dubieuze debiteuren	- -	- -
Saldo debiteuren per 31 december	<u>67.407</u>	<u>- -</u>

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	<u>€</u>	<u>€</u>
OVERIGE VORDERINGEN		
Nog te ontvangen subsidie	60.046	15.046
Waarborgsommen	8.375	8.375
Verzuimuitkeringen	11.830	16.834
Kosten Energie coöperaties	7.076	- -
Afrekening inzet Klimaatfonds	7.388	19.604
Nog te ontvangen projectbijdragen	- -	4.954
Overige vorderingen	5.231	5.122
	<u>99.946</u>	<u>69.935</u>
VOORUITBETAALDE POSTEN		
Verzekeringen	1.976	2.298
Marketing en communicatiekosten	1.084	- -
	<u>3.060</u>	<u>2.298</u>
Totaal kortlopende vorderingen	<u>170.413</u>	<u>72.233</u>
Geldmiddelen		
Rabobank, rekening-courant	74.355	2.468
Triodos, rekening courant	304.128	360.588
Triodos, spaarrekening	99.966	99.972
	<u>478.449</u>	<u>463.028</u>

De ultimo 2022 aanwezige geldmiddelen bestaan deels uit vooruit ontvangen projectgelden.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
P A S S I V A	<u>€</u>	<u>€</u>
EIGEN VERMOGEN		
Overige reserve		
Saldo per 1 januari	153.897	142.230
resultaatbestemming	12.408	11.667
Stand per 31 december	<u>166.305</u>	<u>153.897</u>
Totaal Eigen Vermogen	<u>166.305</u>	<u>153.897</u>

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	<u>€</u>	<u>€</u>
KORTLOPENDE SCHULDEN		
CREDITEUREN	<u>103.216</u>	<u>56.007</u>
LOONVERPLICHTINGEN		
Loonheffingen	25.312	19.437
Pensioenpremies	(216)	83
Vakantiegeld	27.743	27.802
Vakantiedagen	8.876	1.954
Overige loonverplichtingen	<u>1.508</u>	<u>319</u>
	<u>63.223</u>	<u>49.595</u>
VOORUITONTVANGEN BEDRAGEN		
Subsidies	12.947	40.430
Bijdragen	13.436	10.909
Overige bedragen	<u>157.230</u>	<u>85.756</u>
	<u>183.613</u>	<u>137.095</u>
OVERIGE KORTLOPENDE SCHULDEN		
Af te dragen omzetbelasting	9.296	39.993
Administratie- en accountantskosten	10.850	14.700
Af te rekenen subsidies	--	-
Communicatiekosten	--	--
Personeelskosten	7.644	912
Projectkosten *1	138.142	103.019
Verzekeringspremies	5.032	1.722
Overige kortlopende schulden	<u>212</u>	<u>210</u>
	<u>171.176</u>	<u>160.556</u>
Totaal kortlopende schulden	<u>521.228</u>	<u>403.253</u>

*1, dit betreft kosten voor activiteiten die in het boekjaar zijn gestart dan wel afgerond maar waarvoor de stichting op balansdatum nog geen factuur heeft ontvangen.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Door de stichting zijn verplichtingen aangegaan zonder dat deze blijken uit de balansopstelling.

Deze verplichtingen zijn:

- Een huurcontract voor het pand aan de Guntersteinweg 377 te Den Haag. Tegen een verplichting per jaar van € 16.875. Het huurcontract loopt vanaf 1 mei 2021 voor in ieder geval een periode van 2 jaar tot 30 april 2023 en is inmiddels omgezet in een contract voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van 3 maanden.

5 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BOEKJAAR 2022

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
<i>Subsidiebat</i>			
Gemeente Den Haag, basisbijdrage	450.000	450.000	450.000
Nationale Postcode Loterij	60.293	46.800	33.307
Provincie Zuid-Holland	15.116	17.500	(17.354)
	<u>525.409</u>	<u>514.300</u>	<u>465.953</u>
<i>Bijdragen</i>			
Gemeente Den Haag	912.818	775.700	651.058
Klimaatfonds, ondersteuning uitvoering	42.394	50.000	62.441
Overige bijdragen	11.913	451.260	30.371
	<u>967.125</u>	<u>1.276.960</u>	<u>743.870</u>
TOTAAL BATEN	<u><u>1.492.534</u></u>	<u><u>1.791.260</u></u>	<u><u>1.209.823</u></u>
Personeelskosten			
<i>Salariskosten</i>			
Bruto salarissen	746.114	823.500	608.934
Sociale lasten	120.962	157.000	101.632
Pensioenen	71.284	79.500	49.831
Vakantiedagen/rechten	6.922	- -	548
Ontvangen ziekengeld	(51.954)	(27.500)	(68.084)
	<u>893.328</u>	<u>1.032.500</u>	<u>692.861</u>
<i>Overige personeelskosten</i>			
Personeelsverzekeringen	32.435	42.500	28.646
Kosten werving en selectie	8.632	-	8.000
Opleidingskosten	21.632	40.000	20.078
Reiskosten woon-werk	1.543	1.800	888
Inhuur personeel	-	138.000	12.509
Kosten vrijwilligers	1.530	2.000	1.702
Kantinekosten	5.738	5.000	1.915
Overige personeelskosten	14.144	8.000	7.305
	<u>85.654</u>	<u>237.300</u>	<u>81.043</u>
Totaal personeelskosten	<u><u>978.982</u></u>	<u><u>1.269.800</u></u>	<u><u>773.904</u></u>

Het aantal FTE in het verslagjaar bedroeg 13,0 (2021 11,7 FTE)

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Huisvestingskosten			
Huur- en servicekosten	34.070	34.000	23.189
Schoonmaak en onderhoudskosten	5.749	- -	1.782
Overige huisvestingskosten	4.379	5.000	20.454
	<u>44.198</u>	<u>39.000</u>	<u>45.425</u>
Organisatiekosten			
<u>Bureau kosten</u>			
Telefoon	4.004	6.250	3.459
Porti en vrachtkosten	176	250	24
Kantoorbenodigdheden	1.665	1.750	648
Drukwerk en kopieerkosten	318	2.000	242
Contributies, abonnee/vakliteratuur	680	1.100	998
Representatie	66	250	-
Overige bureaunkosten	1.357	500	721
	<u>8.266</u>	<u>12.100</u>	<u>6.092</u>
<u>Algemene kosten</u>			
Verzekeringen	4.052	4.000	4.078
Automatiseringskosten	30.239	34.000	20.698
Overige algemene kosten	69	250	-
	<u>34.360</u>	<u>38.250</u>	<u>24.776</u>
<u>Reis en verblijfkosten</u>			
Overige reis- en verblijfkosten	278	250	10
	<u>278</u>	<u>250</u>	<u>10</u>
<u>Administratie en advieskosten</u>			
Kosten Controller	17.048	18.000	22.546
Kosten salarisadministratie	2.574	2.500	2.176
Accountantskosten	4.348	5.500	4.194
Advieskosten	3.197	11.100	9.402
	<u>27.167</u>	<u>37.100</u>	<u>38.318</u>
<u>Bestuur en commissiekosten</u>			
Overige bestuur en commissiekosten	1.219	400	102
	<u>1.219</u>	<u>400</u>	<u>102</u>

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2022
	€	€	€
<i><u>Marketing en communicatie</u></i>			
Kosten webbeheer, social media etc.	23.884	30.000	21.035
Overige communicatiekosten	-	-	-
	<u>23.884</u>	<u>30.000</u>	<u>21.035</u>
Totaal organisatiekosten	<u>95.174</u>	<u>118.100</u>	<u>90.333</u>
 Afschrijvingen			
Afschrijving inventaris	894	- -	309
Afschrijving apparatuur en kantoor mach.	6.774	7.500	4.904
	<u>7.668</u>	<u>7.500</u>	<u>5.213</u>
 Activiteitenkosten			
Communicatie kosten	20.000	20.000	15.000
Overige projectkosten	332.146	321.030	265.228
	<u>352.146</u>	<u>341.030</u>	<u>280.228</u>
 TOTAAL LASTEN	1.478.168	1.775.430	1.195.103
 Financieringsresultaat			
Bankkosten	(1.377)	(1.000)	(1.042)
Overige financieringsresultaten	(581)	(1.500)	(2.011)
	<u>(1.958)</u>	<u>(2.500)</u>	<u>(3.053)</u>

Den Haag, 20 april 2023

.....
G.H.M. Wijsmuller

Vastgesteld door de Raad van Toezicht in de vergadering van 20 april 2023 te Den Haag

P.W.M. Smit, Voorzitter

Was getekend

H. Zwaveling

Was getekend

K. Wilkeshuis

Was getekend

J.H. Kuijpers

Was getekend

T.A.Y. van Gijn – Bruggink

Was getekend

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BOEKJAAR 2022
uitgesplitst naar activiteiten

	Totaal	Informeren en activeren	ondersteunen	verbinden	ontwikkelen	Bomen voor Den Haag	Klimaat fonds	Operatie Steenbreek	Operatie Steenbreek overig	Participatie energie transitie	CLLD	Voedsel distributie	Energie transitie HEBA	Overige activiteiten
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
B A T E N														
Subsidiebaten														
Gemeente Den Haag, basisbijdrage	450.000	204.647	66.281	86.917	92.155	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Nationale Postcode Loterij	60.293							13.869			13.066			33.358
Provincie Zuid-Holland	15.116	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	15.116
Bijdragen														
Gemeente Den Haag, opdrachten	912.818					74.875		133.000	32.756	345.000	82.697	64.456	172.534	7.500
Klimaatfonds, ondersteuning uitvoering	42.394	--	--	--	--	--	42.394	--	--	--	--	--	--	--
Overige bijdragen	11.913	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	11.913
Overige baten	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	<u>1.492.534</u>	<u>204.647</u>	<u>66.281</u>	<u>86.917</u>	<u>92.155</u>	<u>74.875</u>	<u>42.394</u>	<u>146.869</u>	<u>32.756</u>	<u>345.000</u>	<u>95.763</u>	<u>64.456</u>	<u>172.534</u>	<u>67.887</u>
L A S T E N														
Personeelskosten	978.982	164.176	51.513	86.735	73.894	68.153	42.057	114.069	29.787	300.246	52.875	50.100	54.370	38.047
Huisvesting	44.198													
Organisatiekosten	95.174													
Afschrijvingen	7.668													
Kosten activiteiten	352.146	40.471	14.768	182	18.261	6.722	--	32.800	2.969	44.754	42.888	14.356	118.164	15.811
	<u>1.478.168</u>	<u>204.647</u>	<u>66.281</u>	<u>86.917</u>	<u>92.155</u>	<u>74.875</u>	<u>42.057</u>	<u>146.869</u>	<u>32.756</u>	<u>345.000</u>	<u>95.763</u>	<u>64.456</u>	<u>172.534</u>	<u>53.858</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	<u>14.366</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>337</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>14.029</u>

Overige gegevens

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Het bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting Duurzaam Den Haag

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Duurzaam Den Haag te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Duurzaam Den Haag per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven'.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de winst- en verliesrekening over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Duurzaam Den Haag zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven'.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven'. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Leiden, 29 april 2023

Berveling Accountants & Adviseurs B.V.

Was getekend

W.J.M. de Haas AA